

Notitie Financieel Kader

2023-2026

Schiermonnikoog

Aanbiedingsbrief

Hierbij leggen wij u de Notitie Financieel Kader (NFK) 2023-2026 voor. Deze nota is zoals altijd de opmaat naar de begroting van het volgende kalenderjaar, in dit geval 2023, met een financiële doorkijk naar de drie daarop volgende jaren, in dit geval de jaren 2024-2026.

Beleidsrichting

Op maandag 16 mei 2022 is het nieuwe college van burgemeester en wethouders voor de periode 2022-2026 geïnstalleerd. De gemeenteraad heeft in diezelfde vergadering kennis genomen van het coalitieakkoord “Omsjain nooi ineeuwr en feurút!”, of, in het Nederlands “Omkijken naar elkaar en vooruit!”. Door de beide fractievoorzitters van het akkoord is in de inleiding aan het nieuwe college gevraagd om het akkoord te vertalen naar een uitvoeringsprogramma. Het nieuwe college heeft deze handschoen opgepakt en is hiermee van start gegaan. De verwachting is dat het college-uitvoeringsprogramma binnenkort gereed is en aan de gemeenteraad ter kennisgeving kan worden aangeboden. Tegelijkertijd is de NFK 2023-2026 opgesteld, waarbij het coalitieakkoord als uitgangspunt is genomen. Er is alvast geanticipeerd op de contouren van het uitvoeringsprogramma van het college. Uiteraard kan dit nog om een nadere detaillering vragen in de begroting van 2023.

Wij zijn hoopvol gestemd over het einde van de Coronapandemie. Uiteraard moeten we hiervoor een slag om de arm houden, omdat niemand zeker weet of dit niet alsnog weer in het najaar of de winter oplaait. Wij gaan daar in het kader van de NFK 2023-2026 niet vanuit. Dit is in elk geval een opsteker ten opzichte van de vorige twee exemplaren van de NFK. Wij proberen door extra stimulering van activiteiten en extra aandacht voor jeugd en ouderen de gevolgen van de pandemie zo snel mogelijk weer ongedaan te maken.

Tegelijkertijd worden wij wereldwijd geconfronteerd met de consequenties van de oorlog in Oekraïne en (mede ten gevolge daarvan) enorme toename van de kosten van grondstoffen en fossiele brandstoffen. De prijzen van energie, bouwkosten en levensmiddelen stijgen hierdoor navenant. Op ons eiland wordt op dit moment een aantal Oekraïense vluchtelingen gehuisvest. Hoewel een verschrikkelijke aanleiding, waarderen wij het zeer dat betrokken huisjes-eigenaren hun eigendom hiervoor beschikbaar stellen.

Als lokale overheid hebben wij geen invloed op de hogere kosten en inflatie. We proberen mensen die financieel in de knoop dreigen te komen tijdig in beeld te krijgen en hen te helpen gebruik te maken van de regelingen die er voor hen zijn, dan wel worden ontwikkeld. Wij overwegen de groep die tussen de 120 en 130% van het minimumloon verdient, ook enigszins financieel te ondersteunen voor de snel oplopende energierekeningen; dit als extra maatregel ten opzichte van de rijksregeling voor de groep tot en met 120% van het minimumloon, die wij momenteel aan het uitvoeren zijn.

Wij willen nieuwe invulling geven aan burgerparticipatie. Wij willen zoveel mogelijk informatie ophalen, daar waar dat een meerwaarde kan opleveren voor de kwaliteit van de besluitvorming. Wij gaan op dit punt niet terug naar het zogenaamde ‘oude normaal’ ten opzichte van de periode van voor de Coronajaren, maar willen een extra stap zetten. Over de gewenste vormen van burgerparticipatie willen wij een startbijeenkomst organiseren, waar de ideeën die hierover leven bij onze inwoners worden geïnventariseerd. Wij gaan hierover vervolgens een document opstellen, waarin we aangeven in welke situaties welke vorm van burger- of overheidsparticipatie het meest geëigend is. We willen voor de uitvoering hiervan dan ook een hoger jaarlijks budget. De praktijk zal moeten uitwijzen of het nu gevraagde budget voor participatie toereikend is. Participatie en communicatie moet net als financiën een vast onderdeel worden van onze beleidsvoorstellen.

Dat geldt ook voor de Sustainable Development Goals (SDG's), de 17 doelen om van de wereld een betere plek te maken. Wij zijn al enkele jaren een zogenaamde SDG-gemeente en willen ons beleid nog meer en in elk geval explicieter en zichtbaarder langs het kompas van deze doelen leggen.

De Coronapandemie heeft overigens niet alleen negatieve gevolgen gehad. Het heeft ook aangetoond dat wij tot meer digitalisering in staat zijn dan we tot voor kort dachten. De goede elementen daarvan vertalen we door naar een iets andere manier van werken en diensten verlenen. Die is te kenschetsen als hybride. Ontmoetingen en contacten zullen we fysiek blijven organiseren, maar ook digitaal als dat handiger en klantgerichter is. Onze dienstverlening en personeelsbeleid zullen meer dan voorheen hybride zijn. Dienstverlening op afspraak en digitaal kan voor sommigen een uitkomst zijn; dat gaan we faciliteren. Voor anderen die minder digitaal zijn ingesteld zullen we fysieke mogelijkheden blijven bieden.

Het productiemiddel bij uitstek van onze gemeente is ons personeel. Wij zijn een kleine organisatie, die hecht aan zijn zelfstandigheid. Dit betekent dat we slim met onze personele inzet moeten omgaan, waarbij we gebruik maken van een kleine kernachtige eigen organisatie. Daarin hebben we de onderdelen georganiseerd die wij dichtbij onze inwoners moeten en willen hebben: onze buitendienst, civiele werken, publiekszaken, vergunningen, toezicht en handhaving, economie, zorg, welzijn, ruimtelijke ordening, cultuur, sport, onderwijs en duurzaamheid organiseren we daarom graag zelf, waarbij we uiteraard de samenwerking met andere gemeenten en eilanden zoeken. En natuurlijk hechten we aan ons eigen bestuur en bestuursondersteuning, waartoe we ook voorlichting en informatievoorziening rekenen. Om dit alles goed te kunnen doen en de kwaliteit te waarborgen, zodat onze zelfstandigheid niet omstreden wordt, moeten we goed bij de tijd blijven en zijn er voortdurend investeringen nodig in kwaliteit en opleidingen.

Voor een aantal onderdelen hebben we de uitvoering van taken uitbesteed aan een andere overheidsorganisatie. We kunnen daardoor gebruik maken van de expertise die daar wel en bij ons niet aanwezig is. Vaak heeft dat te maken met specialismen en de daarvoor benodigde omvang / productie van een organisatie. In ons geval geldt dat bijvoorbeeld voor digitalisering en de beveiliging daarvan, financiën, belastingen, salarisadministratie, de uitvoering van de WMO en de beleidsmatige vertaling van rijksbeleid op dit vlak. Wij hebben hiervoor dienstverleningsovereenkomsten gesloten. De overeenkomst met de (voorloper van) de gemeente Noardeast Fryslân is sterk verouderd. We werken samen met die gemeente aan een actualisering, waarbij niet moet worden uitgesloten dat dit tot meerkosten gaat leiden; de tarifiering is ook niet geheel 'bij de tijd'.

Daarnaast zijn er diverse onderwerpen waarop we behoefte hebben aan tijdelijke ondersteuning. Welke onderwerpen dat zijn, varieert van tijd tot tijd en van jaar tot jaar. Wij noemen dit een flexibele schil, rondom onze harde kernorganisatie. Ook voor die flexibele schil hebben we structureel een budget nodig, dat we flexibel kunnen inzetten.

Ook moeten we voldoende bestuurlijke slagkracht hebben. Na de opclassificatie die voor onze burgemeester en wethouders in de zomer van 2021 al heeft plaats gevonden, zijn vanaf de huidige collegeperiode de wethouders aangesteld voor 0,8 fte (was 0,65 fte). De gemeenteraad heeft daarmee op 16 mei al ingestemd; de financiële gevolgen worden nu meegenomen in de NFK.

Met de andere Waddeneilanden werken we intensief samen onder de noemer van de GR de Wadden. We hebben hierin een zeer proactieve rol en zijn bezig met de ook voor ons eiland belangrijke uitvoeringsplan, waarvoor we een zogenaamde Regiodeal met het Rijk willen sluiten. Verder zijn we deelnemer van de Veiligheidsregio Fryslân, FUMO, SDF en onderhouden we nauwe contacten met andere samenwerkingspartners, zoals Het Nationaal Park, Natuurmonumenten, Wetterskip Fryslân, en vele anderen.

Financiële richting

Het financieel meerjarenbeeld is voor de komende jaren op dit moment nog negatief. De huidige stand van het meerjarenperspectief is t/m de raadsvergadering van mei 2022, plus de voorstellen uit de juniraad. In deze NFK is de maartbrief 2022 verwerkt, maar nog niet de meicirculaire 2022. De maartbrief geeft een schatting van de te ontvangen bedragen van het rijk in de meicirculaire 2022. Zodra de meicirculaire bekend is, zullen we deze doorrekenen voor het effect op de NFK 2023-2026.

Hoofdstuk 2 bevat net als voorgaande jaren de uitgangspunten voor de indexatie van de inkomsten en uitgaven. Hoofdstuk 3 bevat het meerjarenperspectief, hoofdstuk 4 de voorstellen voor nieuw beleid en hoofdstuk 5 de overige ontwikkelingen.

De Notitie Financieel Kader 2023-2026 is de opmaat voor onze (meerjaren-)begroting 2023 en volgende. De provincie hanteert als uitgangspunt voor haar financieel toezicht dat gemeenten ofwel hun eerste jaarschijf structureel sluitend moeten hebben, ofwel hun laatste jaarschijf. Het uitgangspunt van het college is een structureel sluitende begroting in de eerste jaarschijf, jaarschijf 2023.

Zoals uit de overzichten van hoofdstuk 4 blijkt, sluit de begroting van 2023 met een negatief resultaat, indien al het nieuwe beleid wordt gehonoreerd. De daar genoemde bedragen zijn voorlopig, omdat we nog in afwachting zijn van de meicirculaire. Deze geeft naar verwachting een verschil ten opzichte van de verwerkte maartbrief. Daarnaast kunnen er zich tussen nu en de daadwerkelijke vaststelling van de begroting nog ontwikkelingen voordoen. Bovendien willen we nogmaals kijken of er in de (meerjaren-)begrotingen tot nu toe (geheel of gedeeltelijke) onbenutte uitgavenposten zitten die geheel of gedeeltelijk kunnen worden geschrapt. De verwachting is dat dit alles onvoldoende soelaas gaat bieden om tot een sluitende begroting van 2023 (en eventueel ook de daarop volgende jaren) te komen.

Het college van burgemeester en wethouders wil graag alvast met de raad in gesprek over de mogelijkheden om het dan nog resterende gat te dichten. Dit kan door aan de uitgavenkant te snoeien, hetgeen het niet doorgaan van nieuw beleid betekent, of bezuinigingen op reeds bestaande budgetten.

De andere mogelijkheid is om de inkomsten van de gemeente te verhogen. Hiervoor bestaat een aantal opties, waarvan het college ook graag van de gemeenteraad wil weten welke hiervan bespreekbaar zijn:

a. Omdat de verhoging / instandhouding van onze uitgaven deels betrekking hebben op de voorzieningen voor onze inwoners en anderzijds op onze toeristen, zijn er twee hoofdsporen om tot inkomstenverhoging te komen, of een combinatie van beiden:

1. Onroerendezaakbelasting (OZB). Overwogen kan worden om de maximale jaarlijkse verhoging van 1,5% voor één of meerdere jaren te verlaten en in plaats hiervan een inflatiecorrectie toe te passen, die op dit moment hoger is dan 1,5%. Voor het college hoort hier wel bij, dat voor de mensen met de (te) smalle beurs de kwijtscheldingsregeling goed onder de aandacht moet worden gebracht.

2. Toeristenbelasting. Overwogen kan worden om voor de toeristenbelasting binnen de huidige systematiek, voor 2023 een verhoging door te voeren. Dit is het afgelopen jaar voor de begroting van 2022 ook gebeurd. Daarnaast wil het college onderzoek laten uitvoeren naar een andere, nieuwe systematiek vanaf 2024. Hierbij wordt bij voorkeur gezocht wordt naar een systematiek waarbij alle bezoekers tot (zo mogelijk) digitale afdracht komen, zodat die afdracht ook volledig bij de gemeente terecht komt. Ook willen we kijken of er belasting kan worden geheven door deze te koppelen aan de hoogte van de verhuurprijzen/overnachtingsprijzen, bijvoorbeeld door een percentage. Toeristen die in staat zijn een hogere huur te betalen, betalen dan ook meer belasting dan mensen die een lager overnachtingstarief betalen. Het uitvoeren van het onderzoek, de besluitvorming daarover en vervolgens doorvoeren in de belastingverordening kost meer tijd. Dit biedt dus sowieso geen oplossing voor 2023, maar wellicht wel voor de jaren daarna.

b. Subsidies en cofinanciering. Nog scherper dan nu gaan we onderzoeken of er voor onze activiteiten / investeringen subsidie- of cofinancieringsmogelijkheden zijn. Het gaat dan om éénmalige inkomsten. Dit zal geen direct gevolg hebben voor het sluitend krijgen van de begroting, maar kan hieraan wel een (bescheiden) bijdrage leveren.

c. Precario en huur. Overwogen kan worden om een precariostelsel in te voeren. Er kan dan belasting geheven worden op het gebruik van gemeentegrond, bijvoorbeeld voor de structurele terrassen en reclame-uitingen. Daarnaast kan overwogen worden om huurprijzen in rekening te brengen voor bijvoorbeeld het tijdelijk gebruiken van gemeentegrond voor opslag van (bouw)materialen.

Inhoudsopgave

<i>Aanbiedingsbrief</i>	<i>2</i>
<i>Inhoudsopgave</i>	<i>6</i>
<i>1. Ontwikkeling structurele begrotingspositie.....</i>	<i>7</i>
<i>2. Uitgangspunten NFK 2023-2026</i>	<i>7</i>
<i>3. Meerjarenperspectief.....</i>	<i>9</i>
3.1 Toelichting op ontwikkelingen structurele begrotingspositie	10
3.2 Toelichting op ontwikkelingen eenmalige begrotingspositie	11
<i>4. Voorstellen nieuw beleid.....</i>	<i>14</i>
4.1 Overzicht voorstellen nieuw beleid.....	14
4.1 Financiële gevolgen structureel nieuw beleid	16
4.2A Financiële gevolgen incidenteel nieuw beleid Algemene reserve	17
4.2B Financiële gevolgen incidenteel nieuw beleid Weerstandsvermogen.....	17
<i>5 Overige ontwikkelingen.....</i>	<i>18</i>
<i>6 Tot slot.....</i>	<i>19</i>
<i>Bijlage 1</i>	<i>20</i>
A Toelichting voorstellen nieuw beleid structureel ten laste van begrotingsresultaat	20
B Toelichting voorstellen nieuw beleid incidenteel ten laste van algemene reserve	26
C Toelichting voorstellen nieuw beleid incidenteel ten laste van overige reserve	26
D. Toelichting voorstel krediet	28

1. Ontwikkeling structurele begrotingspositie

In november 2021 heeft de raad de begroting 2022 vastgesteld. In deze begroting staat de jaarschijf 2023 opgenomen. Deze jaarschijf 2023 is de start voor het opstellen van de NFK 2023-2026.

De vastgestelde begroting 2022 laat voor jaarschijf 2023 en verder de volgende saldi zien:

	2023	2024	2025
Begroting 2022	-9.325	-21.592	-81.946
Nieuw beleid	-380	-779	-1.198
Begrotingssaldo incl. nieuw beleid	-9.705	-22.371	-83.144
Correctie jeugdzorg	-24.015	-22.539	-20.777
Nieuw resultaat	-33.720	-44.910	-103.921

Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-
Structureel begrotingssaldo	-33.720	-44.910	-103.921

Bij het opstellen van de begroting 2022 werd duidelijk dat de ontvangsten vanuit de Algemene Uitkering voor jeugdzorg te hoog waren opgenomen. Dit is op het laatste moment gecorrigeerd. Deze correctie staat hierboven opgenomen.

2. Uitgangspunten NFK 2023-2026

Voor het omzetten van de primaire begroting 2022 naar NFK 2023-2026 wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

Meerjarenonderhoudsplannen

In de begroting 2023 en verder worden de cijfers uit de volgende door de raad vastgestelde onderhoudsplannen verwerkt:

MOP gemeentelijke gebouwen	2022-2031
MOP jachthaven	2017-2026
MOP riolering	2019-2027
MOP openbare verlichting	2006-2010
MOP wegen	2017-2026
Groenbeheersplan	2008

Wat nog ontbreekt, is het MOP veerdam.

Provincie Fryslân houdt toezicht op de ouderdom van de onderhoudsplannen. Een onderhoudsplan mag maximaal 5 jaar oud zijn. Er zal daarom gewerkt moeten worden aan de vernieuwing van de onderhoudsplannen.

De verwachting is dat de financiële uitwerking van deze plannen een minimaal effect zal hebben op de begroting 2023 en verder.

Vervangingsinvesteringen

De noodzaak van de geplande vervangingsinvesteringen wordt richting het opstellen van de begroting 2023 nog tegen het licht gehouden, evenals de hoogte van de bedragen van die vervangingsinvesteringen.

Rentepercentage

De marktrente (25 jaar, lineair) beweegt zich half mei 2022 rond de 1,95%. Begin 2022 was deze 0,78%. De rente is dus aan het stijgen, maar onduidelijk is hoeveel. In onze huidige begroting rekenen we met een rentepercentage van 0,85%. Dat is het rentepercentage dat we doorbelasten in de exploitatie over onze activa. Uitgangspunt voor de NFK 2023 is dat we het rentepercentage van 0,85% blijven hanteren. Mochten er bij de opstelling van de begroting 2023 ontwikkelingen bekend zijn waardoor er met een hoger rentepercentage gerekend moet worden, dan zullen we dat in de begroting 2023 opnemen.

Indexatie personeelslasten

De huidige cao loopt van 1 januari 2021 tot en met 1 januari 2023. De cao voor 2023 is dus nog niet bekend. Voor 2023 en verder gaan we uit van een jaarlijkse loonstijging van 3,6%. Bij de begroting 2022 was uitgegaan van een loonstijging van 1,5%. Dit levert een nadeel op. Zie ook paragraaf 3.1, onderdeel 3 in deze notitie.

Indexatie budgetten

Voor 2023 houden we rekening met een stijging van budgetten volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) van het centraal economisch plan maart 2022. Dat is 2,2% voor boekjaar 2023. In de meerjarenbegroting is nu nog rekening gehouden met een prijsstijging van 1,0% per jaar. Contractuele verplichtingen zullen vermoedelijk niet beïnvloedbaar zijn en kunnen leiden tot stijgingen boven de 2,2% waar in 2023 mee wordt gerekend. Zie ook paragraaf 3.1, onderdeel 4 in deze notitie.

De meicirculaire 2022 is eind mei bekend. Daarin staat ook opgenomen met welke kostenindexatie wordt gerekend. Gezien het late moment van verschijnen kiezen we ervoor deze indexatie niet te gebruiken.

Indexatie subsidies

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een prijsstijging van ongeveer 1,1% per jaar. We gaan er van uit dat de subsidies gemiddeld met 2,2% per jaar zullen stijgen de komende jaren (volgens, in overeenstemming met de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) van het centraal economisch plan maart 2022). Dit levert een effect op voor de begroting 2023. Zie ook paragraaf 3.1, onderdeel 5 in deze notitie.

Subsidieaanvragen beoordelen wij altijd per geval. Daarbij letten we onder andere op het eigen vermogen van een instelling en wat het nut en de noodzaak van een subsidie is.

Indexatie leges, heffingen, rechten en belastingen

De volgende meerjarige indexatiebesluiten zijn genomen en verwerkt in de meerjarenbegroting:

- afvalstoffenheffing: 100% kostendekking
- WABO: 100% kostendekkend
- rioolrechten: vanaf 2019 100% exclusief indexering o.b.v. MOP-riolering
- auto-ontheffingen: 100% kostendekkend

Belastingverhogingen:

- leges en rechten: 2% per jaar
- liggelden: 2% per jaar
- lijkbezorgingsrechten: 2% per jaar
- forensenbelasting: 2% per jaar
- toeristenbelasting: 2% per jaar
- ozb-eigenaren: 1,5% per jaar
- ozb-gebruikers niet-woningen: 1,5% per jaar

Alle hiervoor genoemde verhogingen waren al meerjarig verwerkt in de begroting en zijn niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

3. Meerjarenperspectief

Na vaststelling van de begroting 2022 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die de begrotingspositie 2023 beïnvloeden. Daarnaast zijn bovenstaande uitgangspunten opgenomen. Onderstaande tabel geeft een actueel meerjarenperspectief, maar is nog exclusief voorstellen voor nieuw beleid, die in hoofdstuk 4 staan. Een korte toelichting op de ontwikkelingen staat onder de tabel opgenomen.

De begrotingssaldi laten een tekort zien in 2023 en verder. Het jaar 2025 komt er nieuw bij. Het begrotingssaldo van die jaarschijf is daarom nog onbekend en wordt bekend bij het opstellen van de begroting 2023.

	2023	2024	2025
Begrotingssaldo structureel (zie hoofdstuk 1)	-33.720	-44.910	-103.921
1. Begrotingswijzigingen 2021 met effect 2023			
1a. Meerjarige gevolgen Aankoop aandelen Stedin	3.942	3.942	3.942
1b. Meerjarige gevolgen vervangen milieustraat	-2.060	-2.060	-2.060
1c. Meerjarige gevolgen herfstnota 2021	-4.533	2.762	19.512
2. Effect begroting 2023 GR'en:			
2a. FUMO: begroting 2023	-	-	-
2b. VRF: begroting 2023	-5.205	-6.029	-17.244
2c. De Waddeneilanden: begroting 2023	-	-	-
2d. De Waddeneilanden ICT: begroting 2023	-30.300	-31.746	-33.334
3. Indexatie personeelslasten, van 1,5% naar 3,6% eel uitbreiding wethouders (zie 7b)	-3.154	-77.129	-112.159
4. Indexatie budgetten naar 2,2%	-5.509	-7.012	-10.872
5. Indexatie subsidies naar 2,2%	-5.700	-9.336	-13.194
6. Effect Lentenota 2022 (behandeld in raadsvergadering juni 2022)	3.764	2.199	523
7. Effect raadsbesluiten 2022			
7a. Onderhoudsplan gebouwen 2022-2031 (raad 17 mei 2022)	-11.563	-11.563	-11.563
8. Meicirculaire	pm	pm	pm
op basis van maart brief 2022, 940 inwoners	153.220	256.620	298.920
Structurele begrotingsstand bij de NFK 2023-2026	59.182	75.738	18.550

3.1 Toelichting op ontwikkelingen structurele begrotingspositie

1. Begrotingswijzigingen 2021 met effect 2023

Na het opstellen van de begroting 2022 met daarin opgenomen de cijfers 2023 zijn er voor 2023 nog de volgende wijzigingen geweest:

- 1a. Meerjarige gevolgen Aankoop aandelen Stedin (raadsbesluit 18 mei 2021)
- 1b. Meerjarige gevolgen vervangen milieustraat: (raadsbesluit 17 september 2021)
- 1c. Meerjarige gevolgen herfstnota 2021 (raadsbesluit 16 november 2021).

2. Gemeenschappelijke regelingen FUMO / VRF / De Waddeneilanden

2a. Fumo (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing)

Bij de begroting 2022 was de gevraagde bijdrage lager dan begroot. De gemeenteraad heeft op 6 april 2021 ingestemd met uw voorstel om dit voordeel van 21% niet te verwerken in de gemeentelijke begroting. De reden hiervoor was omdat er een kostenstijging verwacht werd door professionalisering van de organisatie en de daaruit voorkomende extra aanvragen.

Voor 2023 is de gevraagde bijdrage hoger dan begroot, de verwachte kostenstijging in 2022 was juist. Maar omdat het voordeel van 2022 niet verwerkt is, is dit bedrag in 2023 gebruikt ter compensatie van de verhoging. Per saldo is de gevraagde bijdrage 2023 nagenoeg gelijk aan begroot.

2b. VRF (Veiligheidsregio Fryslân)

Voor 2023-2026 is een stijging van de gemeentelijke bijdragen van toepassing, o.a. door indexering van materiële kosten en lonen.

In deze bijdrage is geen rekening gehouden met de financiële effecten van de oorlog in Oekraïne op de Veiligheidsregio. Daarnaast is het nog onduidelijk wat de volledige effecten gaan zijn op de prijs en levertijden van bijvoorbeeld brandstof en materiaal.

2c. Waddeneilanden

De bijdrage aan De Waddeneilanden is licht gedaald. Het verschil ten opzichte van de begroting gebruiken we om de co-financiering van het programma Waddeneilanden te dekken. Zie verder bij nieuwe beleid.

2d. Waddeneilanden ICT

Er is verhoging van het budget nodig door een toename van het aantal werkplekken.

3. Indexatie personele lasten

Bij de begroting 2021 was uitgegaan van een loonstijging van 1,5%. In de NFK 2023 wordt een percentage van 3,6% gehanteerd. Een gedeelte van de stijging wordt in 2023 nog gecompenseerd door een vrijval van het nog aanwezige vacaturebudget. Daarom is de stijging in 2023 gering.

4. Indexatie budgetten van 1,0% naar 2,2%

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een prijsstijging van ongeveer 1,0% per jaar. We gaan er van uit dat de kostenbudgetten gemiddeld met 2,2% per jaar zullen stijgen de komende jaren. Dit levert een nadeel op voor de begroting 2023 en verder.

5. Indexatie subsidies van 1,1% naar 2,2%

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een prijsstijging van ongeveer 1,1% per jaar. We gaan er van uit dat de subsidies gemiddeld met 2,2% per jaar zullen stijgen de komende jaren. Dit levert een nadeel op voor de begroting 2023 en verder.

6. Effect Lentenota 2021

De Lentenota wordt besluitvormend behandeld in de junivergadering 2022.

7. Effect raadsbesluiten 2022

De raadsbesluiten genomen in 2022 hebben effect op het begrotingssaldo 2023.

8. Meicirculaire

In deze versie zijn de bedragen verwerkt van de maartbrief 2022. Deze maartbrief geeft een voorlopige schatting van de te ontvangen bedragen van het rijk. In de meicirculaire worden deze bedragen definitief.

De effecten van de meicirculaire 2021 zijn echter nog niet bekend bij het opstellen van deze notitie. Zodra deze effecten bekend zijn zullen we deze laten weten.

3.2 Toelichting op ontwikkelingen eenmalige begrotingspositie

In de jaarrekening 2021 is de stand van reserves en voorzieningen opgenomen. Het saldo van de algemene reserve per 31 december 2021 bedraagt € 461.550, exclusief resultaatbestemming. Dit bedrag is opgenomen in onderstaand overzicht als Stand per 1 januari in de kolom 2022.

De huidige stand van de algemene reserve is als volgt:

Stand reserve	2022	2023	2024	2025	2026	Totalen
Stand 1 januari	461.550	437.561	435.401	409.901	431.501	
Vermeerderingen:						
P 2019: jaarlijkse toevoeging	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000	175.000
P 2019: terugstorten in AR van tijdelijke voeding vrz. wegen volgens MOP wegen 2017-2026: nog € 7.500 in 2024 storten	40.000	40.000	7.500	0	0	87.500
Rekening resultaat 2021	67.929					67.929
NFK 2022: toevoeging vanuit reserve Eneco	238.000					238.000
Primitief resultaat begroting 2022	4.018					4.018
Totaal vermeerderingen	384.947	75.000	42.500	35.000	35.000	572.447
Verminderings:						
Waddenprogramma voorfinanciering voorbereidingskosten 10%	30.000	0	0	0	0	30.000
Bestrijding exoten	20.000	0	0	0	0	20.000
Aanpak begraafplaats	15.500	0	0	0	0	15.500
Toegezegde subsidie bij vertrek manege 5x € 5.000 t.b.v. manege (€ 2.500 in 2021 betaald)	5.000	5.000	5.000	5.000	2.500	22.500
FUMO incidentele kosten	2.318	0	0	0	0	2.318
Opstellen Omgevingsvisie	0	39.760	30.000	0	0	69.760
Uitkering wachtgeld oud-wethouder tot AOW-gerechtigde leeftijd (voorlopig 16-3-2025)	31.800	32.400	33.000	8.400	0	105.600
Uitwerking herzien Bestemmingsplan Dorp/inspiratiegids	15.000	0	0	0	0	15.000
Begrotingswijzigingen 2021 met effect 2022						
Gevolg 2022 aankoop aandelen Stedin	-3.942					-3.942
Gevolg 2022 vervangen milieustraat	2.060					2.060
Gevolg 2022 herfstnota 2021	-54.712					-54.712
Decembercirculaire 2021	-12.000					-12.000
Overheveling jaarrekening 2021						
Verkeersmaatregelen	11.537	0	0	0	0	11.537
Restant proces realisatie leer- en ontwikkelcentrum.	7.292	0	0	0	0	7.292

Stand reserve	2022	2023	2024	2025	2026	Totalen
Quicksan natuur	25.000	0	0	0	0	25.000
Watertappunten	12.554	0	0	0	0	12.554
Onderzoek realisatie 24-uurszorg	15.000	0	0	0	0	15.000
Hoogwaterstresstest	2.000	0	0	0	0	2.000
Uitwerking herzien Bestemmingsplan Dorp/inspiratiegids	30.000	0	0	0	0	30.000
Evaluatie bestemmingsplan buitengebied polder (Onderzoek naar huidige stand van zaken dekking AR)	25.000	0	0	0	0	25.000
Herontwikkeling Oude Bezoekerscentrum	25.000	0	0	0	0	25.000
Verbetering gebruikersopp. woning voor BAG- en WOZ-registratie	4.900	0	0	0	0	4.900
Dorpsontwikkelingmaatschappij	7.500	0	0	0	0	7.500
Lentenota 2022						
Projectleider en diverse inhoudelijke adviseurs voor de uitvoering van het project ruimtelijke ontwikkelingen.	25.000	0	0	0	0	25.000
Introductie van de Omgevingswet	24.000	0	0	0	0	24.000
Projecttrekker activiteitenstrand	15.000	0	0	0	0	15.000
Kosten omgevingswet	25.000	0	0	0	0	25.000
Begrotingsresultaat	53.629	0	0	0	0	53.629
Totaal verminderingen	408.936	77.160	68.000	13.400	2.500	569.996
Stand 31 december	437.561	435.401	409.901	431.501	464.001	464.001

Bovenstaande betekent dat van de algemene reserve eind 2026 € 464.001 vrij besteedbaar is (de eindstand van 2026 wordt genomen, omdat er tot dat jaar al budgetten zijn vastgesteld vanuit de algemene reserve).

In de juni vergadering 2022 komt ook de lentenota 2022 aan bod. In deze lentenota worden budgetten onttrokken aan de algemene reserve. Daarnaast levert deze lentenota een nadeel op van € 53.629 en is verwerkt in bovenstaand verplichtingenoverzicht van de algemene reserve.

De omvang van de vrij besteedbare bestemmingsreserves bedraagt

	Jaarrekening 31-12-2021	Mutaties 2022	Lentenota 2022	NFK 2023- 2026
Reserve Eneco	1.167.500	-790.000	50.640	428.140
Reserve sociaal domein	169.781		-64.996	104.785
Reserve toerisme	126.120			126.120
Reserve cofinanciering	25.000			25.000
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	13.500			13.500
Structureel	1.501.901	-790.000	-14.356	697.545

De mutaties in Reserve Eneco 2022 bestaan uit:

NFK 2022-2025 overheveling naar algemene reserve	-238.000
Vorbereidingskrediet LOC (Leer- en Ontwikkelcentrum)	-250.000
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-302.000
Totaal	-790.000

Het incidentele weerstandsvermogen bedraagt daarmee:

Algemene reserve	464.001
Vrij besteedbare bestemmingsreserve	697.545
Totaal	1.161.546

Het financiële risico uit de risicoparagraaf van de jaarrekening 2021 betreft een bedrag van € 118.359. Voor 2022 verwachten we een financieel risico van € 433.000. Het financiële risico kunnen we dus dekken binnen ons totale incidentele weerstandsvermogen van € 1.161.546.

4. Voorstellen nieuw beleid

4.1 Overzicht voorstellen nieuw beleid

De volgende voorstellen nieuw beleid zijn aangevraagd. In bijlage I staat de toelichting op de voorstellen opgenomen.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
A.	Structureel, ten laste van begrotingsresultaat				
1	Groot onderhoud en vervanging jachthaven, kapitaallasten investering € 604.000	-	-20.235	-20.235	-20.235
2	Gestegen kosten baggeren jachthaven 2024 tot en met 2027	-	-10.000	-10.000	-10.000
3	Beheersen en bestrijden invasieve exoten	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
4	Motorisch klein materieel vervangen door elektrisch bij einde levensduur	-1.400	-1.400	-1.300	-1.300
5	Verhogen opleidingsbudget	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
6A	Bijdrage Waddenprogramma	-17.850	-17.850	-17.850	-17.850
6B	Vrijval bijdragen GR de Wadden	9.322	7.509	9.699	8.123
7	Flexibele schil personeel	-120.000	-100.000	-100.000	-100.000
8A	Uitbreiding personeel BOA-pool	-28.156	-28.156	-28.156	-28.156
8B	Decentrale uitkering extra capaciteit boa's vanuit meicirculaire 2022	28.156	28.156	28.156	28.156
8C	Uitbreiding personeel lifeguard	-	-20.000	-20.720	-21.466
9	Uitbreiding wethouders FTE van 0,65 naar 0,8	-37.000	-38.332	-39.712	-41.142
10	Cultuurinitiatieven	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
11	Uitvoeringsbudget participatie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
12	Vergroten biodiversiteit openbaar groen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
13	Bevordering van een gezonde leefstijl	-40.000	-70.000	-70.000	-70.000
14	Schoolgebouw LOC (Leer- en ontwikkelcentrum)	-	-134.536	-134.536	-134.536
15	Uitvoering jeugd- en jongerenwerk	pm			
16	Herintroductie coördinatie programmaboek	pm			
	Totaal structureel, ten laste van begrotingsresultaat	-241.928	-439.844	-439.654	-443.405

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
B	Ten laste van de algemene reserve				
17	Opvang vluchtelingen	-5.000	-5.000	-	-
	Totaal	-5.000	-5.000	0	0
C	Ten laste van Overige reserves				
	Diverse reserves				
18	Bijdrage Waddenprogramma	-213.500	-	-	-
	NIEUW Reserve projecten				
18	Bijdrage Waddenprogramma	213.500			
	Reserve baggeren jachthaven				
19	Cutteren jachthaven	-62.000	-	-	-
20	Kosten begeleiding aanbesteding baggeren jachthaven	-6.000	-	-	-
	Reserve lichtmasten		-	-	-
21	Verledden lichtmasten	-6.000	-	-	-60.000
	Reserve duurzaamheid				
22	Onderzoek naar hernieuwbare energie (zon, wind, biomassa)	pm	-	-	-
23	Onderzoek rol gemeente, energiecoöperaties en anderen in uitvoering duurzaamheidsbeleid	pm	-	-	-
	Reserve Eneco				
24	School LOC vrijval voorbereidingskrediet tlv Algemene reserve, op dit krediet wordt afgeschreven	250.000	-	-	-
	Totaal	171.000	0	0	-60.000
D	Kredieten				
25	Schoolgebouw LOC	-5.750.000	-	-	-
	Totaal	-5.750.000	0	0	-60.000

4.1 Financiële gevolgen structureel nieuw beleid

De financiële gevolgen van het structureel nieuw beleid 1 tot en met 12 zijn als volgt:

	2023	2024	2025
Begrotingsstand bij de NFK 2023-2026 (zie hoofdstuk 3)	59.182	75.738	18.550
Totaal nieuw beleid structureel, ten laste van begrotingsresultaat	-241.928	-439.844	-439.654
Tekort bij honorering alle voorstellen met structureel effect	-182.746	-364.106	-421.104

4.2A Financiële gevolgen incidenteel nieuw beleid Algemene reserve

De financiële gevolgen van het incidenteel nieuw beleid inclusief de financiële gevolgen van structureel nieuw beleid (nog zonder dekking), is als volgt:

	2023	2024	2025
Stand Algemene reserve per 31-12 voor nieuw beleid	432.310	244.564	-124.542
Begrotingssaldo structureel	-182.746	-364.106	-421.104
Nieuw beleid incidenteel	-5.000	-5.000	-
Stand Algemene reserve 31-12 inclusief nieuw beleid	244.564	-124.542	-545.646

4.2B Financiële gevolgen incidenteel nieuw beleid Weerstandsvormogen

Gezien de negatieve stand van de Algemene Reserve, omdat de dekking nog niet is uitgewerkt, is het effect op het Weerstandsvormogen ook nog niet verder uitgewerkt.

Dit zal in de begroting 2023-2026 verder uitgewerkt worden, wanneer dekking voor het negatieve structurele begrotingsresultaat is verwerkt

Onderstaand overzicht geeft wel weer wat de effecten van het nieuw beleid zijn op de vrij beschikbare reserves.

	Stand 1-1-2023	Mutaties 2023	Nieuw beleid 2023	Stand 31-12-2023
Reserve Eneco	428.140	-	150.000 ¹	578.140
Reserve sociaal domein	104.785	-	-	104.785
Reserve toerisme	126.120	-	-75.000	51.120
Reserve cofinanciering	25.000	-	-25.000	-
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	13.500	-	-13.500	-
Totaal	697.545	-	36.500	734.045

¹ Bestaat uit € 250.000 vrijval voorbereidingskrediet LOC en € 100.000 onttrekking bijdrage Waddenprogramma.

Onderstaand overzicht geeft wel weer wat de effecten van het nieuw beleid zijn op de bekleemde reserves.

	Stand 1-1-2023	Mutaties 2023	Nieuw beleid 2023	Stand 31-12-2023
Reserve baggeren	58.000	59.500	-68.000	49.500
Reserve lichtmasten	111.895	8.452	-6.000	114.347
Reserve projecten	-	-	213.500	213.500
Veerdam	577.553	-2.435	-	575.118
Resultaat riolering	17.472	-	-	17.472
Duurzame energie	379.610	-	pm	379.610
Reserve dekking afschrijving	110.031	-6.915	-	103.116
Totaal	1.254.561	58.602	139.500	1.452.663

5 Overige ontwikkelingen

Onderstaande ontwikkelingen spelen, maar zijn nog niet verder in financiën uit te drukken:

1. Oorlog Oekraïne

De oorlog in Oekraïne is in volle gang. En de beëindiging van dit conflict is nog niet inzicht. Deze oorlog heeft een verhogend effect op de gas- en energieprijzen. Ook de daaraan gekoppelde producten stijgen in prijzen. Wat voor effect dit heeft op de begrotingsposten binnen de gemeente, is nog onduidelijk. We zullen dit monitoren in de tussentijdse rapportages.

2. Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is bedoeld om openbare (publieke) informatie toegankelijk te maken. Het uitgangspunt is namelijk dat overheidsinformatie altijd openbaar is. Behalve als de Woo of andere wetgeving bepaalt dat de gevraagde informatie niet geschikt is voor openbaarmaking. Deze wet is ingegaan 1 mei 2022. Vanuit het rijk hebben we geld ontvangen voor de uitvoering van de wet open overheid. Onduidelijk is nog of deze ontvangen gelden voldoende zijn om de kosten te kunnen dekken.

3. Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. De Omgevingswet gaat in op 1 januari 2023. We hebben geld gereserveerd voor de kosten voor het uitvoeren van de omgevingswet. Onduidelijk is nog of gereserveerde bedragen voldoende zijn om de kosten te kunnen dekken. En wat het effect is op de hoogte van de te innen leges.

4. Sociaal Domein

In de begroting 2022 is voor de jaren 2023 en verder een schatting opgenomen voor de te ontvangen middelen jeugdzorg. In de meicirculaire 2022 staat het vastgestelde bedrag voor jeugdzorg 2023 opgenomen. Het nieuwe kabinet moet nog besluiten voor 2024 en verder over structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden. Een uitkomst hiervan is nog niet bekend, maar kan effect hebben op de begroting 2024 en verder.

Het vorige kabinet heeft besloten tot het invoeren van een vaste lage eigen bijdrage in de Wmo (het abonnementstarief). Dit betrof een vereenvoudiging van de eigen bijdrage- systematiek voor zowel de cliënt als de uitvoering. De maatregel heeft daarnaast geleid tot een beperking van de stapeling van zorgkosten voor Wmo-clënten. Het gebruik van vooral huishoudelijke hulp is als gevolg van deze maatregel harder gegroeid dan vooraf was verwacht. Omdat hierdoor extra druk ontstaat op de beschikbaarheid van Wmo-voorzieningen, is in het coalitieakkoord afgesproken om te werken aan een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp. Door het invoeren van een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp wordt het gebruik van deze voorziening voor bepaalde groepen geremd en ontvangen gemeenten na invoering een relatief hogere bijdrage in de kosten voor deze voorziening. De verwachting is dat hierdoor de brede voorzieningen niet verder onder druk komen te staan en beschikbaar blijven voor de meest kwetsbaren. Hoe deze ontwikkeling uitpakt voor de begroting van 2023 en verder is nog onduidelijk.

5. Gemeentefonds

De effecten van de herverdeling van het gemeentefonds zijn meegenomen in de meicirculaire 2022. In deze circulaire is de ingroeiperiode van de herverdeeffecten ingekort naar 3 jaar en teruggebracht van € 15 naar € 7,50 voor 2023 en € 15,- voor 2024 en 2025. Na 3 jaar is het maximale herverdeeffect € 37,50 per inwoner. In 2025 wordt de invoering van het nieuwe model geëvalueerd. Dit betekent dat er na 2025 weer nieuwe effecten kunnen ontstaan.

Daarnaast is er onzekerheid over de volgende posten:

- De kosten in het sociaal domein zullen jaarlijks gemonitord worden en mogelijk herverdeeld worden.
- Voor een beperkte groep gemeenten met beperkte financiële draagkracht en een lage sociaal-economische status komt er een aangepast ingroeipad.

6. Nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met gemeente Noardeast-Fryslân

We voeren gesprekken met de gemeente Noardeast-Fryslân om tot nieuw afspraken te komen voor de DVO. Het is nog onduidelijk welke financiële effecten deze nieuwe afspraken zullen hebben.

7. Bijdrage programma Waddeneilanden

Om de eilander samenwerking te verstevigen, is een Programma Waddeneilanden opgezet rondom de thema's Leefbaarheid, aangevuld met Duurzaamheid en Circulaire Economie.

Bij de aanvragen nieuw beleid is de financiering van de eigen bijdrage van € 900.000 opgenomen, 10% van de totale eigen bijdrage van alle eilanden.

Dit is een voorlopige bijdrage. Op basis van toekenning van projecten kan deze bijdrage nog wijzigen. Wat het financiële effect van deze wijziging is, is nog onduidelijk.

Ook de bijdrage van de provincie 25% en het rijk 50% boven op de eigen bijdrage zijn niet verwerkt in deze notitie.

6 Tot slot

Als alle voorstellen uit paragraaf 3.1 worden gehonoreerd, ontstaat er een structureel tekort vanaf 2023. Graag overleggen we met de raad hoe dit tekort te dekken.

Bijlage 1

A Toelichting voorstellen nieuw beleid structureel ten laste van begrotingsresultaat

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1	Groot onderhoud en vervanging jachthaven, kapitaallasten investering € 604.000	-	-20.235	-20.235	-20.235

In 1994 is de jachthaven gerenoveerd. Deze investering van € 174.000 is in 25 jaar afgeschreven. Inmiddels is de toen tweedehands geplaatste zuidelijke damwand volledig doorgeroest. Ook andere zaken zijn aan groot onderhoud of vervanging toe. Opgenomen is het groot onderhoud en vervanging in 2023 uit te voeren. De totale investering bedraagt € 604.000 ex btw en inclusief voorbereiding, aanbesteding en toezicht. De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen over 40 jaar en rente, de kapitaallasten ontstaan na het jaar van investeren, 2024.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
2	Gestegen kosten ploegen jachthaven 2024 tot en met 2027	-	-10.000	-10.000	-10.000

Gezien de stijging van de brandstofprijzen is de verwachting dat het ploegen duurder wordt.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
3	Beheersen en bestrijden invasieve exoten	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500

Op Schiermonnikoog pakt gemeente Schiermonnikoog in overleg met Natuurmonumenten het beheersen en bestrijden van invasieve exoten, zoals Rimpelroos, Reuzenberenklauw, Amerikaanse vogelkers en Japanse duizendknoop actief op sinds 2022. Omdat structurele inzet de komende jaren nodig blijft is budget nodig om materiaal (o.a. gereedschap en afdekplastic) aan te schaffen, arbeid en materieel (o.a. graafmachine) in te huren.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
4	Motorisch klein materieel vervangen door elektrisch bij einde levensduur	-1.400	-1.400	-1.300	-1.300

Elektrisch gereedschap, zoals bosmaaiers, bladblazers e.d. maakt een sterke ontwikkeling door. Steeds meer elektrisch gereedschap levert dezelfde prestaties als motorgereedschap. Om een duurzame bedrijfsvoering van de buitendienst te bevorderen is het wenselijk om motorisch gereedschap te vervangen door elektrisch bij het einde van de levensduur. Bovendien draagt gereedschap met lagere geluidsbelasting bij aan goede arbeidsomstandigheden voor onze medewerkers en minder geluidbelasting van aanwonenden. De vervangingskosten van elektrisch gereedschap zijn in het algemeen hoger dan bij motorisch gereedschap. Daarnaast is de aanschaf van een of meerdere accupakketten noodzakelijk. Daar staat tegenover dat de kosten van brandstof afnemen.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
5	Verhogen opleidingsbudget	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000

Er is budget nodig voor opleidingen, (vaardigheids)trainingen, al dan niet incompany. We hebben hiervoor tot nu toe een jaarlijks algemeen budget. Het is gewenst dit jaarlijks budget te verhogen zodat we aan de norm uit de CAO tegemoet komen.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
6A	Bijdrage Waddenprogramma	-17.850	-17.850	-17.850	-17.850

De 5 gemeenteraden van de 5 Waddeneilanden hebben het uitvoeringsprogramma voor de Waddeneilanden vastgesteld. Er wordt ingezet op een totale investering van € 36 miljoen. Getracht wordt om hiervoor een Regiodeal met het Rijk aan te gaan. In dat kader wordt er een rijksbijdrage van € 18 miljoen gevraagd en van de beide provincies gezamenlijk € 9 miljoen. Overigens heeft het ministerie van BZK al een bijdrage toegezegd van € 4,5 miljoen. Om succesvol te kunnen zijn in de Regiodeal aanvraag moeten alle eilanden voldoende zekerheid bieden op de beschikbaarheid van hun bijdrage, van gezamenlijk € 9 miljoen. Ook voor de cofinanciering van de middelen die door het ministerie van BZK zijn toegezegd, zijn gemeentelijke bijdragen nodig. Alle eilanden gaan dat nu in hun meerjarenbegrotingen voor de komende jaren regelen. We spreken af dat de gebruikelijke verdeelsleutel hiervoor wordt gehanteerd: 30% Texel, 25 % Terschelling en Ameland en 10% Vlieland en Schiermonnikoog. De gevraagde bijdrage aan cofinanciering voor de bijdrage aan het Waddenprogramma is voor ons daarom 10% van € 9.000.000, totaal € 900.000. Wij brengen hiervoor een splitsing aan van enerzijds eenmalige middelen, ter grootte van ongeveer een kwart van dit bedrag (€ 213.500) en gekapitaliseerde middelen voor de rest. Afhankelijk van de uitvoeringskosten van concrete projecten en onze te leveren eigen bijdrage daaraan, zullen deze middelen in de toekomst ingezet kunnen worden.

De bijdrage ad € 900.000 wordt gedekt door:

1. Instellen nieuwe reserve Waddenprogramma ad € 213.500, gevoed uit de volgende reserves:

	31-12-2022	Wadden programma	Rest
Reserve Toerisme	126.120	-75.000	51.120
Reserve cofinanciering	25.000	-25.000	-
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	13.500	-13.500	-
Reserve Eneco	428.140	-100.000	328.140
Totaal	592.760	- 213.500	379.260

De reserve Toerisme heeft een vrij forse omvang en kan worden verkleind. Bovendien heeft een aantal van de voorgenomen uitvoeringsplannen betrekking op toerisme. Dat geldt eveneens voor duurzaamheid, wat de basis is voor twee van de 5 programmalijnen. Wij vinden het daarom verantwoord om ook een deel van de Eneco-reserve over te hevelen naar de nieuwe reserve Waddenprogramma. De beide reserves cofinanciering en decentrale arbeidsvoorwaarden staan al jaren in onze begroting, terwijl er geen beroep op wordt gedaan.

2. Te dekken uit exploitatielasten: € 900.000 minus € 213.500 is € 686.500

Verdeeld over 40 jaar, jaarlijkse afschrijving bedraagt € 17.163, jaarlijkse rente € 687, totaal € 17. 850.

Bovenstaande opzet is een voorlopige opzet. Dit is, omdat we nog niet weten welke projecten voor het Waddenprogramma in aanmerking komen en hoe de financiering van deze projecten eruit ziet.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
6B	Vrijval bijdragen GR de Wadden	9.322	7.509	9.699	8.123

De bijdrage voor 2023 en verder is lager dan begroot. Dit gebruiken we ter dekking van een gedeelte van de kosten bijdrage Waddenprogramma.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
7	Flexibele schil personeel	-120.000	-100.000	-100.000	-100.000

Hiervoor gaan we specialistische deskundigheid inhuren en tijdelijke ondersteuning.

Hieronder staan de inhuur die we van plan zijn in 2023:

		€
A	Inbreiding Boelensschool	-35.000
B	Opstellen Woonvisie	-15.000
C	Maai- en schouwbestek 2023 - 2026	-6.000
D	Het opstellen van een eenduidig strandbeleid in een strandnota	-5.000
E	Actualiseren subsidiebeleid	-10.000
F	Tiny houses	-10.000
G	Juridisch advies project permanent-recreatief gebruik woningen	-12.500
H	Onderzoek toeristenbelasting	-6.500
I	Onderzoek verkeersmaatregelen	-20.000
Totaal		-120.000

7A Inbreiding Boelensschool € 35.000

Bij het realiseren van het nieuw te bouwen LOC komt de locatie van de Boelens school vrij. Hier moet een nieuwe invulling aan worden gegeven. Om geen tijd te verliezen moet volgend jaar al worden begonnen met de eerste onderzoeken om vast te stellen wat we met deze inbreidingslocatie kunnen doen.

Deze kosten worden later via de nog te openen grondexploitatie verrekend.

7B Opstellen Woonvisie € 15.000

Vanaf 1 januari 2022 geldt de aangepaste Woningwet. Daarin is geregeld dat per 1 januari 2022 de gemeentelijk woonvisie verplicht is. Belangrijk punt daarbij is dat de woonvisie maximaal over de komende vijf jaar mag gaan. In de woonvisie staan de hoofdpunten van het woonbeleid, aan welke woonvraagstukken de gemeente prioriteit geeft en welke partijen betrokken zijn. De gemeenteraad stelt de woonvisie vast. De Woonvisie is een belangrijk beleidsstuk dat houvast moet geven bij halen van onze doelstellingen op het gebied van wonen en volkshuisvesting. Inhuur van een professioneel adviesbureau voor het opstellen van deze visie is dan ook noodzakelijk.

7C Maai- en schouwbestek 2023 – 2026 € 6.000

Het gezamenlijk bestek met Natuurmonumenten en Wetterskip Fryslân eindigt op 31 december 2022. Natuurmonumenten heeft aangegeven om zelf een bestek op de markt te willen zetten voor haar beheergebied. Dit biedt voor de gemeente de mogelijkheid om ecologisch maaibeheer, het beheersen van rimpelroos en de afzet van organische reststromen beter te organiseren. Daartoe zetten we begin 2023 een nieuw bestek op de markt.

7D Het opstellen van een eenduidig strandbeleid in een strandnota € 5.000

Door een externe adviseur zal de op te stellen strandnota inzicht moeten geven in ambities ten aanzien van het strand en helderheid geven over het gebruik van het strand door middel van een toekomstvisie, een toetsingskader en een uitvoeringsprogramma. In de toekomstvisie moet inzicht worden gegeven over het gewenste profiel en de daarbij behorende gebruik van de diverse strandzones. In het beleidskader moeten de gemeentelijke beleidsregels worden opgenomen. Op grond hiervan kan de gemeente Schiermonnikoog nieuwe initiatieven beoordelen. Ten slotte is het gewenst om een praktisch uitvoeringsprogramma te formuleren waarin uitvoeringsprojecten worden benoemd.

7E Actualiseren subsidiebeleid € 10.000

Het subsidiebeleid van de gemeente Schiermonnikoog dateert van 2012. Deze moet worden geactualiseerd.

7F Tiny houses € 10.000

Ten noorden van bouwlocatie Oost is nog ruimte, naast de busremise, voor eventuele woningbouw in de vorm van bijvoorbeeld Tiny Houses. Hiervoor moeten de nodige voorbereidingen worden getroffen. Deze kosten worden later via de nog te openen grondexploitatie verrekend.

7G Juridisch advies project permanent-recreatief gebruik woningen € 12.500

Juridische bijstand in het kader van het (handhavings)project permanent-recreatief wonen voor:

- Juridisch advies over onttrekkingsvergunningen uit het verleden in verhouding tot nieuwe bestemmingsplan;
- Extra juridische toets op het verweerschrift naar aanleiding van beroepen bestemmingsplan;
- Juridisch advies (bij aanschrijving) in bijzondere gevallen.

7H Onderzoek toeristenbelasting € 6.500

We gaan de mogelijkheden onderzoeken om tot een ander systeem van heffen toeristenbelasting te komen, waarbij gezocht wordt naar een systematiek waarbij alle bezoekers tot (zo mogelijk digitale) afdracht komen, zodat die afdracht ook volledig bij de gemeente terechtkomt.

7I Onderzoek verkeersmaatregelen € 20.000

We gaan onderzoeken welke verkeersmaatregelen er mogelijk zijn voor ("woonerf") centrum Schiermonnikoog.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
8A	Uitbreiding personeel BOA-pool	-28.156	-28.156	-28.156	-28.156
8B	Decentrale uitkering extra capaciteit boa's vanuit meicirculaire 2022	28.156	28.156	28.156	28.156

We willen aansluiten bij BOA-pool om zo op gewenste momenten in het jaar 2 BOA's te kunnen inhuren. Vanuit het rijk ontvangen we jaarlijks € 28.156 voor extra capaciteit Boa's in de openbare ruimte. We verwachten dat dit genoeg is om de kosten te dekken.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
8C	Uitbreiding personeel lifeguard	-	-20.000	-20.720	-21.466

Lifeguards KNRM (gewenste uitbreiding activiteitenstrand), nodig vanaf 2024. In 2023 gaan we eerst een strandvisie opstellen.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
9	Uitbreiding wethouders FTE van 0,65 naar 0,8	-37.000	-38.332	-39.712	-41.142

In de raad van 17 mei 2022 is besloten tot uitbreiding van FTE wethouders van 0,65 naar 0,8. Dit is in 2022 incidenteel verwerkt en voor 2023 als nieuwe beleid. Er is een indexatie van 3,6% toegepast.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
10	Cultuurinitiatieven	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500

Verhoging budget ter stimulering van cultuurinitiatieven.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
11	Uitvoeringsbudget participatie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000

In 2022 voeren we een onderzoek participatiebeleid uit. Welke vormen zijn er, welke kiezen we en hoe gaan we dat in het vervolg organiseren. Hieruit zullen structurele behoefte ontstaan voor middelen de komende jaren.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
12	Vergroten biodiversiteit openbaar groen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000

Door jaarlijks een kleine investering te doen, die bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit in het openbaar groen, draagt de gemeente haar duurzame gedachtengoed uit. Denk daarbij aan het doorzaaien van witte klaver in gazons, het planten van botanisch bloembollen die stuifmeel leveren aan insecten, het planten van bloeiende en vruchtdragende struiken en het inzaaien van bloemenmengsels in extensief beheerd gras.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
13	Bevordering van een gezonde leefstijl	-40.000	-70.000	-70.000	-70.000

Dit betreft de blijvende inzet voor verslavingszorg, maatschappelijk werk en de nadruk op bewegen, waaronder senioren gym.

Afgelopen jaren is er vanuit de gezondheidsnota ingezet op het bevorderen van een gezonde leefstijl. Dit richt zich niet alleen op over-/ondergewicht, maar ook op middelengebruik. Vanuit de samenleving ontvangen we signalen dat er nog steeds sprake is van frequent middelengebruik. Overmatig middelengebruik brengt gezondheidsrisico's met zich mee. We willen bewustwording creëren onder de inwoners van Schiermonnikoog op de bovengenoemde aspecten. Dit vraagt om een cultuurverandering. In het gezondheidsbeleid van 2018-2022 is dit reeds als speerpunt genoemd en ook in het gezondheidsbeleid van 2022-2025 zal dit het geval zijn.

Voor 2023 brengen we op de kosten in mindering het niet gebruikte geld dat we ontvangen hebben vanuit het rijk voor de uitvoering van de preventie-akkoorden over de jaren 2021-2023, jaarlijks € 10.000. Na 2023 komt dit geld waarschijnlijk te vervallen.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
14	Schoolgebouw LOC (Leer- en ontwikkelcentrum)	--	-134.536	-134.536	-134.536

In november 2021 is ingestemd met het raadsvoorstel om de volgende fase in te gaan voor het realiseren van een nieuw schoolgebouw op de locatie van Yn de mande waarin basis-, voortgezet onderwijs en kinderopvang bijeen worden bijeengebracht. Inmiddels is een projectleider aangetrokken die samen met andere externe

adviseurs het project verder begeleiden. Samen met de inhoudelijke partners wordt gewerkt aan een inhoudelijk en technisch programma van eisen. Zodra het plan is uitgewerkt zal deze ter besluitvorming worden voorgelegd aan uw gemeenteraad. Het streven is om in het voorjaar van 2023 alle voorbereidende werkzaamheden te hebben afgerond waarna de bouw gestart kan worden. Vervolgens kan, als alles volgens planning verloopt, het schoolgebouw in augustus 2024 in gebruik worden genomen,

De financiële onderbouwing van de opgenomen afschrijvingslast vanaf 2024 is als volgt, en is gelijk het bedrag genoemd in het goedgekeurde raadsvoorstel van 16 november 2021:

Voor de nieuwbouw zijn de volgende financiële componenten van belang:

		€
1	Investering nieuwbouw	6.000.000
2	Afschrijving 40 jaar	150.000
3	Rente 0,85%	51.000
4	Kosten tijdelijke huisvesting	500.000
5	Verkoop grond Inspecteur Boelens: Nog onbekend, niet meegenomen in financiële berekening	Pm
6	Afboeken boekwaarde huidige scholen, per 31-12-2022, deze boekwaarde neemt per jaar af	166.000
7	Vorbereidingskrediet	250.000

De wijziging in de structurele lasten is als volgt:

Toekomstige situatie

A	Afschrijving 40 jaar, zie 2	150.000
B	Rente 0,85%, zie 3	51.000
C	Energie	10.000
D	Totaal structurele lasten toekomstig	211.000

Huidige situatie

E	Afschrijvingen	52.509
F	Rente 0,85%	2.155
G	Energie	21.800
H	Totaal structurele lasten huidig	76.464

Verschil in structurele lasten (H minus D)	-134.526
Bestaat uit:	
Verschil kapitaallasten (E+F, minus A+B)	-146.336
Verschil energielasten (G minus C)	11.800

Het verschil in structurele lasten ad € 134.526 is vanaf 2024 opgenomen als voorstel nieuwe beleid. De kapitaallasten gaan een jaar nadat de investering heeft plaatsgevonden (in 2023).

Door het aantrekken van extra financiering het verschil in structurele lasten ad € 134.526 geminimaliseerd moeten worden. De huisvesting van het LOC is voor Schiermonnikoog één van de belangrijke speerpunten in het Programma Wadden. Het bouwkrediet ad € 5.750.000 (€ 6.000.000 minus het reeds beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet ad € 250.000, zie ook nieuw beleid onderdeel 18) dat uw gemeenteraad in de toekomst beschikbaar zal moeten stellen zal mede gefinancierd moeten gaan worden vanuit het Programma Wadden.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
15	Uitvoering jeugd- en jongerenwerk	pm			

Er loopt momenteel een onderzoek naar de uitvoering van jeugd- en jongerenwerk. In de zomer/het najaar kunnen we hier een bedrag voor aangeven.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
16	Herinstructie coördinatie programmaboek	pm			

Sociaal cultureel werk: we hebben extra middelen nodig voor de herinstructie coördinatie programmaboek: We gaan dit bekijken, in de zomer/het najaar kunnen we hier een bedrag voor aangeven.

B Toelichting voorstellen nieuw beleid incidenteel ten laste van algemene reserve

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
17	Opvang vluchtelingen	-5.000	-5.000	-	-

Schiermonnikoog heeft 20 plaatsen beschikbaar gesteld voor opvang van vluchtelingen.

C Toelichting voorstellen nieuw beleid incidenteel ten laste van overige reserve

Diverse reserves:

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
18	Bijdrage Waddenprogramma	-213.500	-	-	-

De 5 gemeenteraden van de 5 Waddeneilanden hebben het uitvoeringsprogramma voor de Waddeneilanden vastgesteld. Er wordt ingezet op een totale investering van € 36 miljoen. Getracht wordt om hiervoor een Regiodeal met het Rijk aan te gaan. In dat kader wordt er een rijksbijdrage van € 18 miljoen gevraagd en van de beide provincies gezamenlijk € 9 miljoen. Overigens heeft het ministerie van BZK al een bijdrage toegezegd van € 4,5 miljoen. Om succesvol te kunnen zijn in de Regiodeal aanvraag moeten alle eilanden voldoende zekerheid bieden op de beschikbaarheid van hun bijdrage, van gezamenlijk € 9 miljoen. Ook voor de cofinanciering van de middelen die door het ministerie van BZK zijn toegezegd, zijn gemeentelijke bijdragen nodig. Alle eilanden gaan dat nu in hun meerjarenbegrotingen voor de komende jaren regelen. We spreken af dat de gebruikelijke verdeelsleutel hiervoor wordt gehanteerd: 30% Texel, 25 % Terschelling en Ameland en 10% Vlieland en Schiermonnikoog. De gevraagde bijdrage aan cofinanciering voor de bijdrage aan het Waddenprogramma is voor ons daarom 10% van € 9.000.000, totaal € 900.000. Wij brengen hiervoor een splitsing aan van enerzijds eenmalige middelen, ter grootte van ongeveer een kwart van dit bedrag (€ 213.500) en gekapitaliseerde middelen voor de rest. Afhankelijk van de uitvoeringskosten van concrete projecten en onze te leveren eigen bijdrage daaraan, zullen deze middelen in de toekomst ingezet kunnen worden.

De bijdrage ad € 900.000 wordt o.a. gedekt door:

1. Instellen nieuwe reserve Waddenprogramma ad € 213.500, gevoed uit de volgende reserves:

	31-12-2022	Wadden programma	Rest
Reserve Toerisme	126.120	-75.000	51.120
Reserve cofinanciering	25.000	-25.000	-
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	13.500	-13.500	-
Reserve Eneco	428.140	-100.000	328.140
Totaal	592.760	- 213.500	379.260

De reserve Toerisme heeft een vrij forse omvang en kan worden verkleind. Bovendien heeft een aantal van de voorgenomen uitvoeringsplannen betrekking op toerisme. Dat geldt eveneens voor duurzaamheid, wat de basis is voor twee van de 5 programmalijnen. Wij vinden het daarom verantwoord om ook een deel van de Eneco-reserve over te hevelen naar de nieuwe reserve Waddenprogramma. De beide reserves cofinanciering en decentrale arbeidsvoorwaarden staan al jaren in onze begroting, terwijl er geen beroep op wordt gedaan.

Reserve projecten:

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
18	Bijdrage Waddenprogramma reservering	213.500	-	-	-

De bijdrage van € 213.500 wordt toegevoegd aan de nieuw in te stellen Reserve projecten.

Het geld uit deze reserve is beklemd, en betekent dat dit niet meetelt in de bepaling van het weerstandsvermogen.

Reserve baggeren jachthaven

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
19	Cutteren jachthaven	-62.000	-	-	-

1x in de vijf jaar dient de jachthaven gecutted te worden om het vaste sediment uit de haven te verwijderen. De begrote kosten zijn te laag om de werkelijke kosten voor het cutteren, inclusief voorbereiding, aanbesteding en toezicht te dekken. In het kader van project Wij en Wadvogels wordt het sediment op het wad verwerkt in een hoogwatervluchtplaats voor wadvogels. In project Wij en Wadvogels werken Natuurmonumenten, gemeente Schiermonnikoog, Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân en Rijkswaterstaat samen. De kosten voor het maken van de hoogwatervluchtplaatsen komen niet voor rekening van de gemeente.

Reserve baggeren jachthaven

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
20	Kosten begeleiding aanbesteding baggeren jachthaven	-6.000	-	-	-

Voorheen werd jaarlijks opdracht gegeven om de haven te ploegen. In het kader van project Wij en Wadvogels is afgesproken om om de 5 jaar de haven te cutteren en het sediment te gebruiken om eilandjes te maken. In de tussenliggende jaren dient de jachthaven geploegd te worden om de bereikbaarheid voor boten te waarborgen. Gezien ons aanbestedingsbeleid is het wenselijk om dit werk voor de periode 2024 tot en met 2027 op de markt te zetten. In 2023 gaan we daarom het ploegen van de jachthaven aan besteden. We maken daarbij gebruik van expertise van een externe partij.

Reserve lichtmasten

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
21	Verledden lichtmasten	-6.000	-	-	-60.000

In 2026 en 2027 zijn de armaturen van bijna alle lichtmasten op Schiermonnikoog toe aan vervanging, vanwege het bereiken van het einde van de levensduur. Dat is een logisch moment om armaturen met ledverlichting te installeren. 2022 hebben we nodig om het lichtmastenbestand op orde te brengen. In 2023 wordt een vervangingsplan voor armaturen opgesteld. Naar verwachting kan het verledden plaatsvinden binnen het contract dat wij via de OVEF hebben met de aannemer. Indien de wens bestaat om eerder dan in 2026 over te gaan op ledverlichting, dan is sprake van kapitaalvernietiging (desinvestering).

Reserve duurzaamheid

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
22	Onderzoek naar hernieuwbare energie (zon, wind, biomassa)	pm	-	-	-

We gaan een onderzoek uitvoeren naar de verschillende soorten duurzaamheid: wind, zon en biomassa. De kosten hiervan zijn nog niet bekend.

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
23	Onderzoek rol gemeente, energievoerders en anderen in uitvoering duurzaamheidsbeleid	pm	-	-	-

We gaan een onderzoek uitvoeren naar de rol van de gemeente, energievoerders en anderen in de realisatie van duurzaamheid. De kosten hiervan zijn nog niet bekend.

Reserve Eneco

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
24	School LOC vrijval voorbereidingskrediet tlv Algemene reserve, op dit krediet wordt afgeschreven	250.000	-	-	-

In het raadsbesluit van 16 november 2021 is ten behoeve van de LOC een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld ten laste van de Reserve Eneco.

Bij het doorgaan van de LOC wordt het voorbereidingskrediet toegevoegd aan het nieuwe investeringskrediet LOC. Een verliesvoorziening is dan niet meer nodig en dat valt dit bedrag vrij ten gunste van de Reserve Eneco.

D. Toelichting voorstel krediet

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
25	Schoolgebouw LOC	-5.750.000	-	-	-

Voor het schoolgebouw LOC zal in 2023 een krediet nodig zijn van in totaal € 6.000.000. Hiervan is reeds € 250.000 eerder beschikbaar gesteld als voorbereidingskrediet.

Dit voorbereidingskrediet wordt omgezet in een investeringskrediet. Het extra krediet dat dan nog nodig is bedraagt € 5.750.000. Op dit krediet wordt in 40 jaar afgeschreven. Zie verder onder voorstel 14 en 24 de verdere financiële consequenties.